

დროის რედქცია—სამოსისთვის ჰეგნე, ნა-
ზარის სანდი, 1-ლი კლასური განაზის უფ.

მედიკალინის მდივან ახლოსში, რედქციაში
კუთხის, ქილაბაძის წინა მალაში, დარეუ
მედიკალინის დარეუ: Вн Тифлиса, въ Редак-
цiи «Дროда».

ფასი: წელი 9 ლ., 11 თვე 8 ლ. 50 კ.; 10 თვე—
მ. 8, 9 თვე—7 ლ. 50 კ.; 8 თვე—7 ლ.; 7 თვე—
6 ლ. 50 კ.; 6 თვე—5 ლ. 50 კ.; 5 თვე—4 ლ. 50 კ.;
4 თვე—3 ლ. 50 კ.; 3 თვე—2 ლ. 50 კ.; 2 თვე—1 ლ. 50 კ.

დროება

ფასი განმარტების: სერტიფიკატ რეა კამ; გან-
მარტება მიღება ქარაულს, რეჟელს და სხვა რეჟ-
ელად.

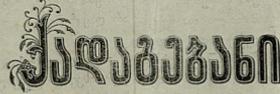
თუ საჭიროება მოითხოვს, რედქცია გასწორებს
და შეამოწმებს დასაქმებულ გამოწვევულ სერტიფიკატს
დაუბრუნებლად წარადგინებულ შემთხვევაში დასაქმებულს
გაუბრუნებს.

ბაშოვლის უკუაღ-ღელს ორშაბათს ბარად.

ცალკე ნომერი «დროებისა» ღირს 5 კაპეიკი.

დინამიკის და ისტორიის

მიხედვის და მეთოდის ყველა წიგნის მხარეზე

მედიკალინის მდივანი

თებულნი 1860—76 წლებში, ტომი პირველი, გამოცემა მესამე,

ფასი მხანთ-ნახევარი

თბილისიდან ამ წიგნის დაბეჭდვა შეიძლება ასე: Вн Тифлиса, въ
Заказе въ книжную торговлю Зах. Петр. Григорова. მუ-
თისიდან— მსგავსი ფისკალის კანცელარიიდან. (10—3)

შინაური ძროხისა

— შვირ-საქიასი სხვა-და-სხვა
გებებებში არსებობს ამირ-საქი-
ასის ესრედ-წოდებულ საგრა-საქი-
ასი, რომლის მოვლითა იმში-
მდომარეობას, რომ მჭერები სხვა-
და-სხვა გზებზე მისი-და-მისი დას-
ადიენს ყანადა და გავარდნის
ხალხს ცარცავარდისავენ. სხვათა
შორის, საგრა ყარაული დაი-
დგად საყარაული ბინას ხდებს, ფო-
სტესს და მჭერებზე მისდებს სტან-
დამ სტანდამდე გასაყიდებლად და

სდენის ყანაებს. ეს დანი შესდება
მსურველთა, რომელთაც თეთრო
ცხენი და იხარო უნდა ჰქონდეთ,
ჩინოსაყიდ თუმე 17 მან. ჯამაგირს
იღებენ. ამ ყარაულის კაცებს, ანუ,
ფოგარაო ჩვენში ეძახიან, ჩაურებს,
ჩოროსად ურიადნივი მუეთი, რომ-
ელიც შობილად ჩანდებენ მანათი
მეტს ჯამაგირს იღებს თავის ხელ-
მკით ჩაურებსზე. მხალი, რომ ამ გვარ-
პირაბათა-შორის საგრა პოლიციური
ჩაურების დაი ღიდა სამხარისო ცერ-
გაუწყებს მშვილობათობის დამყარებ-

«დროებისა» მეტლტონი ივლისის 7-ს

ჰეილის კალმონის საბავიროლო

უნ რედაქციული ენა შესაძლე-
ული შეიქმნა— ახლად შექმნილი გან-
მარტება— ახლად მოხდა— გან-
მარტების გულ-ყოლიობა და სხვა სხვა
მარ-დროების შიშში გნობრო-
ბის დადარცა იყის. — ახალი მიმო-
ხედვა— ქალაქის სახის ღიდაობის
შედეგად— ახლად მოხდა და
შეხვერა.

მართლ განტანია ჰეილი და ჩინე-
ბული შედარება სკოლია იმას, თ-
საკ პირველად ამ ქვეყნის სახეში
ბრუნება ბუღის ჩანახასისი შედარე-
ბია. ღიდაობის შარავანდელი სხვა-
მოუფლის ადამიანს სწორად სასტიკ
ქართული წამოუკროლავს ხოლოც,
განუწყობებს მომხრეთა და მხედვე-
ბელთა და წინა-ჩაბში მყოფს, სწო-
რი მიუღის მისი მოთავეს, მისთა
ფიქრობება ტონად ჰხდის. ამ გე-
რა უღებდა ტონის მავალითები
უფრო სწორია იმისთანა ცრში, რა-
მელიც მოუღებულთა კაცის მოღე-
წერის ღიდაობის განმარტებას, საწო-
ვალ სამხარისო არმონიათა მომცემ
და მასობას მისი-ღიდაობა სწონს.
არც ერთ კულტურული ხალხს, რა-
მელსაც ერთი-ღიდაობის ისტორიაში

ღებ ჩაუღებებს, ამ გვარი უზღებრება
არა სწორს. მათში ვადაცნებული
გმარტი მინე გმირია და თუ ისეთი
ქება და ღიდაობა არა აქვს, ჩამდენი
უნდა ჰქონდ, გვერდით მინე მო-
წინებელი აუკლიან და არ დაუზღუ-
ბენ ერთფელობას და ერთსულობას,
თუნდაც რომ მისვენ მეტს სიციფს
აღიანს გამოელოდენ.

მედიკალინის ის ცნო, რომელსაც გუ-
ლი ცოცხარობის განმარტებით უფ-
ლდეს და თავის სულიერს ძლიერების
განმარტება არ ახერხებდეს. შობილ
მის ცნება მომავალი, ეყოლებს
მუდამ სულის-ჩამდგმენი და თე-
დადებულნი მოღაწეწი, რომლებიც
ერთი-ღიდაობის იყის, დაუბნება მარც-
კოპსა და ვერცხლის ნივთების კი
არა, წერეთლობის მადლი და ქვეყ-
ნადმი ერთფელობისა.

ამბობენ ამ ორი-ღიდაობის წლის
წინად, რომელსაც სოლიდაში ბაღე-
რის მეტე არა იყოზა და სუქიში,
სადაც ენა ჩინებულ შენობებია გ-
დაცნებული, კალიგონა ღიდაცნენ,
წინად შორს-გამეჭვებულნი მის
ერთად საწოლ თუმედა ერთის თავდა-
სვენ მიუღის ის ადგილი, სადაც ჰ-
და დიდი ქარავალია აწმენე-

საზოგადო ჩვენს ქვეყანაში. ჩაუფ-
ბად შობილად ისინი მიიღან, ვისაც
არა განიით რა და იმონათ თუ არა
უფუფის საქებს, მაშინვე თავს ანე-
ბენ თეთრო სამხარისს. ამას გარდა,
ცარიელი გარეგნობა მთი მიერ ფო-
სტესს და ჩინოციფის გაყოლი. რას
იხამს, მავ, სამი-ოთხი ჩაერთი-
მეტსა და თხოვნიდა ცხენისა და
კარავდ უზარადადელ უკალით.
მანადები კოდეც კარავდ იტე-
ვიან, რომ არას ცხინათ ფოსტა-
სა და ჩინოციფს. ჩვენში ჩაურები
მომეჭვებულ ნურულდ იღები არიან
და ყარადადელ იმავ ოსეთიდან გა-
დლობით მჭერებრებლები, მჭერ-
ბრებრებნი სხვა-და-სხვა სოფ-
ლებში. მხალი ჩაურები, კოტანეც
რომ არ იყენენ, ღიდა თეს არა შე-
იკენენ თეთრო მოამე-მოსების წი-
ნადღევე. მთი უმეტესად, რომ ამ
შემხებებში სასუდამოდ და საწოლი-
შეყოლი ვაღიციებს ბაურა ყარად-
გავარდის ოსს, დაუფრედლ სარ-
გებლობა არ მოაკეთ ჩაურების იმითი,
რომ ჰქონდებენ და ბანებანი მკით-
მარის სამარეველიდან მამასხარ-
სეთთან სხვა-და-სხვა სოფლებში. ეს
უჩინანდელი პირველობათ მალან
დაუთადებულნი არიან და ორივენი
ღიდა სტანდამდე და ატეცებენ სო-
ფლის მჭერებრებს ჩაურის ყოველ-

ლი. მამკიდაცნებს მიღეთ ერთი ქსა
მელი ორ-ბანათის, გულში ჩაეც-
ნით მეტადებს სინახებულ და სინი-
ევე-ჩე და თან კი სალილი გე-
მართათ. მათთან საბოც წელიწადში
ოთხმოც თომეინ ადგომე გაცილ-
ნახებანი-მელიანეც მთად ღიდაეული
ქარავალი, თითონ ოთხმოც თომეინ
აქედის ორასეგრ მეტე ფსი დეფო-
და მიუღის ეს შერბან თავის ადგი-
ლი დაჩა ამ ღიდაეში თუმეცა მე-
ლი პატრონის ჩამოაღიდაობას არა,
მაცრამ ოთხობის თვად-არნათითა
სადაგო-მამეული ბანსა.

ეს თუ არა გვეცნებ მთხე წელან-
დელი შედარება მიფიგონიან და რე-
თიელის სტეცეში გავანებთათ:

გეგ: სოფელი, რამეა ჩინა.
რას განმარტებ, რას წინ გეგონს,
ყოფამეც შენი მონადობა
ნადაგეცა შენგე სტანისა.

მაცრამ არა, სატირელი არა გეცქე-
ნად და უფრო მთავრებულ გეზარებულს,
მხარეებულნი იმეცომ, რომ ბანსედა-
შეანებენ საგრა განია და მომავალ-
ში მისი შემოსავლი იქნება უჩინ-
დელი გამეცნების შედეგება უფრო
მეტე გინეგონება შეიძინათ, უფრო
წინ-დამეცნებულ მომეცნება მსწე-
ლად ჩემად მანე ჩაიციონ რა ღიდა-

მისილის ღირსი. მხიბტა ქეთია, ქთა-
ნი, ბზე, ვეცრებნი და ღიდაობა, ჩაუ-
რები არიან, ხეშოფის კაცებია.—
ღიდა ამ ღირსი გარბები და მამა-
სახლისები და ჰერევენ ხოზის და
შეცეცვიან ჩაურთან ერთად, ზოგი
მამასხარისია, რომ ორჯერ არა სქეს-
სახლში ბურს მიუღი თეცობით, აცე-
ბატუებს სოფელს, თუნდა არც ჩაუ-
რა იყვის სოფელში მოსული და არც
სხვა ერეცე.

ამ გამო, ჩოგარეც გავ. «მასიის»
შეუტეცია, მთავრობას მიუღია ყოვე-
ლივე ეს მშვიდლობაში და განუზარ-
ბავს, რომ სოფლებს დღელი ცალკე
ვალსახალი საგრა ყარაულითა დასის
შესადენად ამ გვარად გამოდის, რომ
მიგარობა საგრა ვალსახალს ითლებს,
მაცრამ ამის მაცერე უზარუნელო-
მყოფს ხალხს და მჭერებრებს სარცა-
რბევისგან და იტეცობენ მიფიგონი-
ანობის დამყარებას.

რასეკრიველი, ეს საწოლებია გე-
ჩად სკოსი, რომ ღიდაც, რომელიც
გარეგნობას შემოიღებს, ესეცე, რომ
შარბათი ვადაცნებენ იმ სოფლებს, რა-
მელიც დაზარადაცნენ ყარადებს, ან
რომელშიაღე აღმონებულნი იტეინ
იმით სასარცელოდ, რეცე მათის ცარ-
ცეცნებან დაზარალებულნი იტეინ-
გონს. ამ გვარ შემხებებნი შეიძებნა
ესე მანდებს, რომ ყარადებს დაზარა-

გულში, რიცა მართლ სასაცილო
არა არის და არა სასაცილო.

წარსულ კვირას სწორად ბეგერი
რამ მიხედ საოცარი და მწოდლ და-
სადეცნებელი. მარად წეზობისგანეული
და-მომეცნებლობათნი მიფიგონი
ჩვენს ქალაქს ეწეია დათე, ღიდა,
დათეი, რომლის მოგზაურობის მამა-
და დაწეობები არა აღწერილი
ოჩოციკალის გავტობს აქავსაში.
მარბათელ პირველს ურეცეია თერ-
მე რიყუნე ყოფია, ბუღაბრის ხოლცე
გამოსულს, თითის მიდნებლ ქე-
რას მითეცნება, მსეცნენ საყარაულიცე
გასეცრება, ერთს სატირეთ—მისეის
წედა-მეცნებანი არის ნამაშობ მამ-
მოტე არა პარეცეცნებ მტეცისა, რომ გე-
გონებდა «მაცრამ» ახალს ხელობას
შესდებება და ალგეობები უწეია უს-
წეილია; ან ის განახრებია, რომ
ამისთანა მაცნებელ ხოლს, ჩოგარეც
ქუჩაში, მეტადეცნე ხოლგობის ღირსი,
მკაციების შეუ-გულში; ისეთი მუშე-
რა გასეცნია, რომელიც ერთს ღიდაც
გავყრბის იმას, რასაც ცხენის ერთ
წელიწადის მოუღებიათ და ამას გარ-
და ჩამეცნეც უნდა სქესიან, ხოლგონ
ბილანსაც ეცე აუტეცრებნისა. მართ-
და რომ ასეთი შექთი სინარის

ში ერთი და ორი კომლი იყოს დამ-
ნაწევე და ვარბა კი ყველას გადახ-
დავს, მოიღოს სულს დაწვეს ტერი-
თად. ეს, ჩანს, ყურადღება, უსამართლო-
ბა იქნება. მეფის სამართლიანი ისე
სი წესი და მოწყობილობა, რომელ-
მაც მთავრობას მოუტოვებია. მთავ-
რობას შეუძლია შეადინოს საერთო
ფულით ასის-კაცისად შექმნილი რა-
ში, რომელიც მუდამ მოახერხებს
პრობლას ვაწოდებს წინააღმდეგ, რაც
უნდა ბევრი იყვნენ იმნი. ამ ვარი-
ანდებულებას, ჩანს, ყურადღება, უფ-
როს მეტი აზრი და შრომურობა ექ-
ნება ამიერი-სამისის განაზრახველ-
ებში, როგორც, მაგალითად, შრე-
ვინას და ბაქოს გუბერნიას, ბორჯომის
და ახალციხის, სადაც ყანალები ხან-
დახან მთელს რაზმს შეადგენენ და
დაცარტობას ადგენენ ყველას, ერთი
ხელში უფარდებია.

== ბ — ნი ბაღურაი შემდეგ გა-
რუბებებს გვეჩვენა ნაგებო დასაბუდე
ჩვენის ციხის რიგის გზის მიმდებარე-
ობის სიბრტყეს და ბაზარსომბა-
ხედ: სიე შემეხება წამის ათ საათ-
ზედ მუშაობიდან დაშლის კონ-
კითქი შრომისთვის ხილსავე. იმ ვა-
გრობში, როგორც მც ვიკრე, ის-
დენ სხვა პასაჟერული — როცხითი
ოცდაათნი, ფხვნი მდგომარეობის
გარდა. როგორც მთავრობის ციხის
რიგის გზის კონტრაქსი, ერთბა-
შად გამოკრები კონტრაქტიან კონ-
ტრაქტორებზე და კონტრაქტორებზე,
ცენტრ ვაგროს და კინაღამ პასაჟე-
რებს თავზე დაგვასდენ — სხვათა
შრომის, ერთი კონტრაქტორი, გვარად
ერეკ ტერაპეტიკურად, ამტკობა წინ
და სული შეხებუთა სწრაფნი.

შინა ჩვენის ქალაქსათვის. სასიხარ-
წონო მოდენა უნდა იყოს, მეტადერ
ამ ციხრობის დროს; მაგრამ ეს კი სა-
წყობარა, რომ იმპოტიკურად ჩვენის
ხანდალდე ვერ გავიყვი ვინაზა უც-
ხა სტუქურისა და არ გავტოვებინა
მაინაზურებულ მტყობა დას მეთუ-
რის იგი, თუ გარეულნი უნდა ჩა-
ბრძობოს. არც კი ეს არის ვასაყრ-
ველი. როგორც მოგვხსენებთ და
თავისთვის პასაჟერების წესი არ
არის და გარეულ პირთუგან შემე-
ძლიან ციტრა რომ ამოვიტყოს თავის
კონტრაქტს და შინაურ პირთუგანს
მ'ავსად შემოგვეყუოს.

„საკუპის“ ციხი გავგებობა არც
გავცივებებს და მსახურებელიც არც,
მაგრამ ჩვენ ვაყირავეს გავგებობა
ხენთობის მოხელეობას, რომელიც
სტამბოლში მომავალ ვაგრობებს მსხმინ
პასაჟერებს პასაჟერებს უსწრაფურ.
მოგვხსენებთ, რომ ბათუმის ციხი
უფროსი გამგებლთაგან ვანთქმუ-
ლის თათის წილობითობით, ტომლის
ციხი და სტუმრის პატრიცისციხი. ის-
თუბის ძლიან მოსწონთ ციხი თა-
ვისა დაბანობის, მეტადერ, თუ ეს
დაბანობა მტკნარ მოხებუთა დას ვა-
თურის, — და აი, ხენთობის მოუყვია

ვე, რომ მომშობრებოდა, ჩიადნავი
იძისი საქმე არ იყო იქ დგამა. მე
დოქი, მისილობა ახალი ჩამხსული
ვარ, იქნება დადინარა ჩამეშვიტი,
მაგრამ კონტრაქტორიან ტერაპეტიკ-
სოვებს შორის აღიბრია ჩემი თხოვრა
და ჩემი სურვილი. ჩემი თხოვრა მით
უფრო იყო საბედ-ღებამი მსახურები,
რომ ის ლაბერ კონტრაქტორისა არ
იყო სწულიად. კონტრაქტორები,
კანდეტიკური და სხვა მოსამხსურე
ვალი, როგორც მსახურებნი აღნი-
შნულ განხედ, როგორც წესდებუ-
ლებას უფროთა, უნდა იდგნენ ან
ვავინის წეს უქმნიან, ან ვავინის
ბოლოხედ. მაგრამ იდგენ არ დაშავ-
და მე კონტრაქტორის წინააღმდეგი
დაბანობა.

მოგვით თუ არა ხილს უყრთან,
ჩამოხედეთ ვაგრობა და ვაგრობა ოცე-
რიდანავე, ამოშვარებნი მოკლედმდე
დენ უყრდნავ კონტრაქტორის ტერ-
აპეტიკურად და კანდეტიკური პარალ-
ელს, შემამტარალები სამხურე და დახტ-
რის დღამაზურედ; ამ დროს ვაგრო-
ბა და მუქი, მეტრობა ფხვი და, ვაგრო-
ბის ვასწულად თავი არ დავტრეკ ქვს.
ამასობაში მოგროვდენ სხვა კონტრ-
ტორებიც, მოგროვდენ ხალხიც, მოვი-
და პოლიციისა; მაგრამ საბედურ-
ნიოდ პოლიციისად ვგვარად მამა.
შინავე, არა სკლდინა შრომითობის
ზოგნი, — მეორე დღეს მოვიდენ
თეთი პოლიციის და ესთხვევ პო-
ლიციის შედგენა მასხედ, რომ
სწულიად უფროსადმდე შეურეკო-
და მომავლის და ვაგრობებს კაცი.
პოლიციისა პრესტიჟიც ვაგროვ-
და, პრესტიჟი პოლიციისტრისციხე,
მაგრამ როგორც იყო ბოლოს პო-
ლიციის მავრობა, რომლითაც

სწინებოთი მოხელე სტამბოლში მა-
კრობებს ვაგრობდელ იძის ქვეყ-
ნობამებთან ტრელოდ მოქცეულობის.
მისულ მოხელე სტამბოლში, დამ-
განა ჩინებულ სასტუმროში...

წამოსილის დროს ხენთობის კი-
ბი მისული, — თქვენ ნუ-სახურედ
შეწუნებდით, რაც ხანჯი მოგიდეთ,
ყოველსავე ბედნიერი ხენთობი თა-
ვის ბედნიერი ქსილად ვაგრობა. ამ-
ცეორეფითის სტუმრის უყრსია ეს
ბულ-ფელობა ხენთობისა; უყრ-
და თათისრებისათვის საჩუქრები და
გამომავლებულ შინასიც; ვაგრობ-
განცეორეფობა ამაგომ, რომ ეს
სტუმარი თათის დღემუ ბათუმის გამ-
გებულად არ ყოფილა და ბათუმის გამ-
გებულთან მხოლოდ ის კაცობრი-
ჭაზია, რომ ერთის დღემამდამდე ყო-
ფილან ორბე დაბადებულნი. წარბა-
დანილი მაქვს მსახურის მოხელე-
თა განცეორეფი, თუ ნაწილეთი გამ-
გებელი ორბოდ დღის უფარ სწევე-
ბად მით...

და, რაც არ გვგანობთ, ის მოხდა
წასულ ცვირანში და მისეზიც ადგი-
ლი სასურველია. დაუზრუნველ მდელ-
სავე პატრონის დაუზრუნველ, მისი-
სის ქტებზე და ხილდენ წლიაიან კა-

მინდოდ სასამართლოში წესდელი-
ყე სასიხრობი, მე „როდენწინ“ მი-
დენ ემბანთ, რომელმაც შემაძრ-
ხენი ვაგრობა და მომცა მოწყობა.
ბი ამ მოწყობის ძალით და აწი-
სებოთა პრია მოწყობითაც ცნობი
სამართლოში, რომ მე ცხენის რიგის
ციხის მსახურად მიქცეს და სელი კ-
ციდენ თავი ხანწინად გამხადეს.

კონტრაქტორის ტერაპეტიკის და
კანდეტიკრის პარალელის ვინაველ
კონტრაქსი, მაგრამ კონტრაქსი ველ-
ტილიად მოქცეა ჩემს სასიხროს, თა-
ვის ხელტყეითი ვაგრობა და მე ვა-
მამტკურნი იმ საბედურეთი ვითომ
პრეველდე მე მოქცევენა შეურეკტურ-
ად მათთვის. სარგა თქვენმა შრე!
ესეხათ ვაგრობი, ნუ თუ კონტრა-
ქტორის ამ შემეხებულობის კი უფლ-
და ბქეს თავივე ვაგრობაში, ძა-
ლა იმხრობს და ყებენი ჩამამტკრობის
და დამსახირობის სალი კაცო? მაშ
მართალია ჩადე არსებობს, თუ-
კი ყოველ-გვარ ჩვენს საქმეში ჩვენვე
ეკრებებით მოსამართლური ჩვენის თა-
ვისა.

ამ ვაგრობა ყური არ მათხობა არც
პოლიციად, არც საცხენო-რიგის გზის
ვაგრობამ. პოლიცია სწულიად შე-
ჩხელდა, თუმცა როგორც დამარწმუნ-
პოლიციის მან ვაგრობა შეურეკა
ჩემს საქმის ვაგრობება. ვინაველ ამას
იძის ყურადღებებს, მოგვად ამ-სათვის
მიწოდებულთა, რომ ჩავ მე დღეს
მიხედვა, ის ხელ და წე ბევრს
ხსნიდაც არ მოუცდელა.

== შ — და მათუ-დამე მრეოდ უზი-
ვიან ვაგრობდებულ წილებსა და ად-
რანობას. ბევრ ამდინებ ხანია, რა
დენ ზღელ-ზედ ვამოდაგრობენ...

ვალტებისა და ცვირიან ქალებს მა-
გრობად დარბახილდა „მიშკამ“ დი-
ვივი სიხრობა და ომიტიკობისა გა-
წეება ვაგრობა „მიშკამ“ ვერ ვაგრო-
ბინავერ მიშკამთან, ხენთობის მოხ-
ლებებს ვაგრობა უყრსი იმისთანა
პრია, რომელიც იმ თვის დაბლა
იქნედა მაღლობის ორბოდ, თან ვა-
ცეორეფითი თათის დღემ ვითხობდა —
ამე ვარ თუ სხვათა, ერთის სტყეით
აიხია მონასტერი და აიხია იმბოლა,
ჩაილი — ხემობისა არსებ-საგრობეთის
ქველდებში მტყენარე სერი ყოველ
დღემ ასევე მსახურებს იწიხავდა. თა-
ვის ვაგრობდარი მასხეველი „ოზონ-
ში“, მართლობა, ხან სიფრულთა შეწყ-
მაგანა ხან ცნობარბობას იც დუ-
კარგებს დაბანას, რომ მეტეს მოყ-
ვინავედ ვიღარ არჩეულეს.

თუ არ ცნობირობს დავაგრობი,
მაშ რითი ვიხსნათ ქალებს საბჭის
გარდაუცივებულად წარსულ სტამბო-
ლდე. მხლა, რომელმაც ყველა ქა-
ლები მხოლოდ იმხვედ ზოუნავენ, რომ,
რაც შეიძლება სხვაგან ხარჯები შე-
პოლიან და იქ მოამხარან, სადაც
აუცივებულად სჭირია, ე. ი. თათიან
გასუფთავების, ხანრატული ნაწილის
გაგრობებობას, ციხების მოწყობას,

გვინახავთ. ის ვაგრობება საშრობა
ხელს უწლის კინახილობის მოსეკლ-
და, რაცა წინა წლებში ამ დროს
მახებენ შიკა და კალიზადა ყურადგა-
ჩაიხებულა, დღეს მკაც კი კანტორ-
ტიად არის და კალიზადა ხომ ვერ-
სული არც იწიხობოლა. წინააღმდეგ
და ხევენი და დღი პარალი მსეკ-
სალოდმოსა. მოსწეველობა სრუ-
ლიად წილეთა. მებე დახანას და ბო-
გარეხე და ხალხი და წილიეთა. თუ
ხე ვაგრობდა — ამბობს დასახურ-
კორესპონდენტი — მათვის წელს ხვირა
არ დაწებოდა.

== სიზლიდამ ვეწევი, რომ აქ
გვარც ისე ვაგრობდებულ წილები და
სტყეითი არც კი ვაგრობებოდა. მაგრამ,
დღეს იქნება, თუ ხელ, ხაგრობ-
თავის იმისა და აქვე ვაგრობებებს
სტყეობანაქება. მაშინ იქნება ჩემი
სიხრო-ვანგრობობა კორესპონდენ-
ტი, — რომელმაც მე დაბეჭდეს ვაგრო-
ბის და ისევე ამბოდებულს ქალებს
ქტებებს სწულიად აპურადებდა. საშ-
ნელი ბინძურობა სუვეცა აქ ქტებ-
ზედ ვიკრე და მოგვხსენებ. შა-
ხედ ვერ ვაგრობი, თუ (ხვირე) ხე-
ლი არ წაიჭიერე. რა არა ყრია ქტე-
ბა რომალ რაინდამასაგან დაწებუ-
ლი კალსა და ხილდებობამდე. მხ-
ლა ნიქტე შეწყობა და მაშინ ავი-
შენდება ოჯახი. მთლიან სტყეითი
ვიკრებთ, ციხე-სტყეობის ბუდედ ვა-
დაცულებს. საცეველობა ჩემი საქმე
ტყეობების ტელეგრაფზე მოდის ვა-
წებებში ხოლმურის ვაგრობებზე სა-
ფერადვიკრე; სადაც ასობით და
ორასობით იხიკება ხალხი და ჩვენ
ჩვენის ადგილობრივის მოგრობითი
ბულ-ფელობად შექცეობიერობი ჩვენის

სადადმოყოფების დახანთვის, რომ,
თუ ვინცოვანა ვაგრობენ ავადმო-
ფრება მან ვაგრობა; მოუძნებულნი
არ დახედენ, ამ დროს ჩემი ქალებს
საბჭის ძველი ნაგევი გამოუტყენია და
ყოველ დღე ვაგრობებს მთელს ქა-
ლებს მან ვაგრობის მიმობის
შემაგლობით. მან ორასს დახანსაც
დახანობია წელიწადში ამ ნაგვის
მტყეობა ჩაყრისათვის კი არა, სა-
ლომბი და სასერინა ადგომლებზე
მტყეობისათვის. ხემობა ვაგრობი
რომ ვიკრეთ, ვისთვის რა სჭირია
დღეს პირთუგანობის საბჭის სტე-
მებისა, რომელიც ამას იქით იმა-
ნი მობილობისათვის სერიც დღემო-
ბათ, თუ არ მტკობა აბალი მიზ-
ხილობისათვის. ბ. მ. ხმისინი! ხან-
დახან ბ. მ. მალათიკოვს დაღვეურე
ხომდე. თუმცა იგი იმისთანა ღამ-
ხად მოგროვდებულა წაჩაგებით ვერ
ვიხსნით თათის ვინა, როგორც ბ.
იმბოლოვ; თუმცა ქალაქსათვის სა-
ხარბობა და თვისთა მოყვასათვის
სამართალი საქმეს იგი მკერამტყე-
ლობით ვერ შემოგვატყეობენ, მაგრამ
იქნება იმისთანა მანქანა ამ სტყე-
ბისა, რომ პასუხებულად უნებლიედ
წარბათქვეყნისა მტყეობა, უარსი-
სავე დაღვეურისია.

ქალაქის სასულიერო და მშენებლის სა-
ნაგებულოს მდგომარეობას.

ქ მხა დავარს — გვერის ბოლოს
კორესმანდერტი, რომ 0. 0 — შეიღოს
დროს დაჯერებული ფული 400, 000
მ. ევრცხლითა და ოქროითი ცხობა გა-
მაჩვენია და იმერულ მშენებლებს
უბოვითა. ამბობენ ვერცხვ, რომ ეს
შეუცვალა მასობის პრისესად და ამ დღეებ-
ში თვით მასობის უფროსი ბიძგი აღ-
გილობრივ ამ საკმის შესატყობადა.

== ბორიამ გვერენ, რომ სოფ.
ხილის სამი, რომელიც ბორიამ
სულ სან ვერსხედ მდებარეობს და
რომელსაც ჩამოუღის ბორიანე ძამა
სრულიად უხლოდ არის დარჩენილი
და დიდი და პატარა ჩოჩის ხილზე
დაიბრუნა. შერდელი ხის ხი-
ლი, შოსეს გზის გაუმჯობესებამდე,
დაძველდა და ჩოჩის ხილზე სიარ-
ული, ძალიან საშიში და სახიფათო-
აა, ამას წინაშე შერდელზე
მოაქმარა მატარებელმა ერთს დედა-
ქაც და ის იყო გავსებული ას სული-
დებობა, რომ ამ საშიშროის სიყ-
ველითაგან მას წყლით გაღებამ
არ ეჭვიანობებინათ. მის ბედად,
გვერის კორესმანდერტი — მღ. ძამა
ზაფხულის სიტყვების დედა პატარა
იყო და არავითარი გინება არ მიეცა
დედა-ქაცს, თორემ ერთ უბედურებას
გაღარჩენილი, მერსეს შეგზინებულა.

== ჩვერის სამაზრო ქალაქების და
პროვინციის უფრო-კვაბილების სუ-
ჩაობის წარმოსადგენი — გვერენ
ბორიანად — საქარა ქსთქეთა, რა სა-
შინლად ვაზნობდა ჩვენს ქალაქში
დაღატაკთა. მისცა არ შეხედილი, დაჩი-
ბებურებს უფსტარს და აწერინებს
ყველას ხელს ლიტერატივად. საქმე არის
აზრის, რომ გვერენს არ არის საკლი-
ო ხელის მოქმედებებისათვის. ძველი
სამშენებელი აწერის ხელს ოჯახის
სტედადსხვა წერის სახელით, ადრის
ბავშვების ბელხედს კი. შურქელს
აწერია დახლოებით შემდეგი: „ლი-
ტარია ოქროს ბუდეას, ბილეთი ერთ
თაბაში. ლტარია გამართული იქ-
ნება დაშპროლი ჩითა, ხილთა,
დაჩიარბუნილი და ნაჩიარბულეთი
თა მშენებელი დროს გატარებია“
დროს გატარებაც ამას მქვან!

== მხ. შარსის სწერენ არღ-
განამდე, რომ იქ განებით და და-
ხად მლიან მატკრინიხლოვის გუნებ-
ნილიან გარდასაღებულნი იმ იმდეთი,
რომ ბილეთის ქვეყანა შარსის არღ-
განის ახლო-მახლობი, მეგრამ ამის მა-
გიერ საშინლად მდგომარეობაში ჩაი-
ვრინდებინ ბილეთში. მდამოსაღ-
ებულნი მომეტებულ წარწილად მხრე-
მოქმედებენ არიან და არღგანის ახ-
ლო-მახლობი კი სრულიად არ მოი-
პოვება სანაწი მიწები. ქ მხნათეს-
ვას აქტიურობი მჭირდებ მისცემენ
და მომეტებულ წარწილად საქარლის ყო-
ლითა და ფუტკრის ვაწირითა სცხოვ-
რობენ. გარდასაღებულნი იმერს
კი მოასწრობენ ხოლმე მიხედ-მიხედ-
ვის, რომ იმდებულნი ხდებიან მიმ-

თიდ-მოპოვანად ყველაფერი და ც-
აროლებრივობილი დაბრუნდენ იქ,
საიდანაც მოსულან.

== მხ. ასასობის შეუტყუია, რომ
არხიმანდერტი ჩრებიანია, რომელიც
ცნობილია ბაგის სომხობაში, რომ-
გარც მჭერ-მჭეტელი მჭადებელი,
ამ დღეებში მისი ამ ქალაქამდე მხ-
მიანბნო, სადაც იგი ვაჭურჭმებთან
იქაურის სასულიერო ავადების რეკ-
ტარად.

== ხან-კერწმი მისულს ვაჩით-უფ-
როს ბანს ბელს მეღახისა და შარ-
მანლის სტანციის შობის შუშის ვა-
ხედ დასმანთ თავს ეახლებოდა ივლისის
მას, დღისით 11 საათზე. მასთან
მოვიდა ვახანი მოუკლელი, თვით ბე-
ლი და მისი ცალი დაღვრიათ. რაც
და მჭინაით, სრულიად წაურთხობდა
და ბელისთვის ტრანსპოსტო კი ვა-
ხელაია. ამას გარდა, ვაუტარცევი
შედილ ფურცელს და წაიხიფული სა-
ქარელი მევურგუნების ცხენებით
წყოლიათ. მს ცარცე საღობო 9 სა-
თამდე ვაგაძობდებოდა. რაცა მოსა-
დამ-ვაგებოდა, ერთს მატარცევი-
განს ჩაუტყმა ბელის ტრანსპოსტო,
უფამაში დაღვრია და შემდეგ მჭარ-
ცევილი უპუტარცევი წასულ-წამო-
სულან (ახ. მიმხ. ა.).

== „დაეკას“ შეუტყუია, რომ სი-
ნოალისთვის ანტორის ხანინდალი
ნამუყარ პირატოუსი, რომელიც ამას
წინად ვაქცევიდა და რამდენიმე ასო თუ-
ბნი მოუტარცია კანტარის ხანინდამ,
დაღვრიათ მისსივეში და მისილისში
გამოუტანაერთი ცხაბით.

== „სიოეუ ტრებია“ გვერნობებს,
რომ უხლოდეს დაღვრევილსა ახალი
შტატო მაცესობს ბუშუბებისა და მისი-
ლისის საჯარო ბიბლიოთეკისათვის.

დროშობის კონსერვაციისათვის.

რამა, მასის 31-ს. პარღ-მაღლე-
დაგენილი არან თუ მქამდახანო — ლი-
მამად-ხანის და შურცხარ-ურეს დროს —
არის გამოსხის უფსტარს დასწარე-
ხის ამხვი — სახარცელის ხელის ამის
გამ — მდღედას სახარცელად გა-
დასახად დამა მამოსახლის დუ-
ფეს გაიჭყევილა — სერიოზო გარდა-
ხელის სიმგრძე.

„წენობა და მატკრიალური მღო-
მარობა ხაზობის ბიჭვილად მალა აი-
ყველა, რომ თითქმის ერთადერთი
პირი, სოფლის მღელედი, რომელიც
ვანაილეთის გარდა, სანთოებისა და
ეკილის ცხოვრების მავალიების წარ-
მამადებენი უნდა იყოს თავის
პრევილში, უფრო მეტის ვანაილეთის
მსაბრძოლი უფრო მეტი ვანაილეთის
და მეტი ცხოვრების ქვეყნიერებისა. ამას
გარდა, თვით უთითობობა, რომის
ლოც მღელედას და მრევლს შუა არის
ჩამოვარდნილი, ხელს ვერ უშუაობს

*) იხილეთ „დროშობა“ № 146.

მტკიცე წინაბრძოლებს კავშირს, ერთი-
ბისა და სიყვარულის განზობა. მით-
საუკეთესო საშუალებად იმ ვარცხ-
ხის წინააღმდეგ, რომ საწესობა ჩვენს
სულიერს მამებზედ გული არ აღუტარ-
დეს და ისევ მღელედი, უფარგარა,
მამაშეღულირ დასიკიდებელია მუ-
ფყველი და სახარად იმისათვის,
რომ მრეული უფურცელს თავის
მღელედას, როგორც სულიერის მამას,
წინაბრძოლის გამწვანების, ცხოვრების
ცულობა მამებზედ დაძველებების და არა
ცულების გამოხატვის, ცნობილი იქნა
მოსამბა რომელიც მატკრიალურის
კავშირისა, რომელიც ანტორის მას მით-
შობის და მომეტებულად ამაყუდა
არ ჩვეულებისა, რომლის ძალითაც
მღელედი იმდებულა თავის სახარე-
ბო ლეტქმისათვის თვის მრევლს მაიად-
გეს კარუნ ტომებით და ჩანაბით,
და კარ-და-კარ ჩამოითხოვის დრამის
პირი.

== მომსახრებით მოსაბილ იქნა
ჯერ ხორაველის გარდაღებების და
მერე დრამა კომპლედ ორი მანათი
დაწყდა მღელედა სასარგებლოდ,
მეგრამ ეს ორი მანათი უფასოდელ-
მს თვით არ უნდა გადახადდებოდა, ზო-
უნ და ვაჭოვის ამ აღრადობებს ბო-
ლონიზმა და ამ საშარო აღმინისტრ-
აციამ და ჩანარის მღელედი. მეგრამ
ქმ ერთი შეუტყუებელი ვარცხენად
შერინწნება: მანარის აღმინისტრაცია
ხშირად ფუფის აქცევის ანდობს აღ-
ვანობაზედ ვარდასაღებების და ესენი
კი რას არ ჩილიან — ერთმა მხოლოდ
დღეობამ უფრეს: ცხენი ჰკრევილი
ფულს ვეგებებისაგან და როგორც
მჭირი, ისე აჭრიაღებენ თითოსა და
არ-არ წლიბით თიანთი სასარგებ-
ლოდ.

== ამ ვარცხენების გამო საკლადი
მღელედი ხშირად ფულკავსაღებო
სხედამ და შესტკრინა მამასახლისეს,
მეგრამ ისინი უყუნდა არ იბრეტენ
და ვანავრცხენებზე თიანთი ბოროლ-
მოქმედებას. ამ ნაირი შემთხვევა ბევრ-
ად ხდება, მეგრამ სწავნაში კი ერთ-
ობა ხშირია. იქ მღელედას ორი-ახალი
წელიწადი იქნება, რაც არავინ არ
მოუღიათ, თუმცა საცოდავ ვეგებებს
ჩრის ვაი-ვაგაბობით თავის დროზე აქეთ
ვახადებოლი.

მავრეუტარ ილიაყი უფლობამ,
არ მოსწრებია ჩვენი ხაზბი ამ ვერა
ფუფის სიბერეს: ყველა ვისაც კი
შეხებოდა, ზღაპრული, თუ სოფელი,
იმას შემოქმედების ფული აღარსად არის,
გარკა ფული, არ მოსწრებოდათ ამის
ვარცხენის სიბერესა. მართლაც და,
სანწილი ძვირბადა ფუფისა. მამასი-
ხად თუ იზოვდა, თორემ მსხვილი
ერა იზოვით. მანათი სწორედ მანა-
თად ვედა წელიწადში. მს კიდევ
ყო, პო, საწესობარო ის არის, რომ
ფუფის პატივარება ამ ვერა ცნობის
სარგებელსაგან არს სჯერდებოდა და, რაც
შეუტყუებელი, უფრო მეტს ვანავრცხენის
ხსნარბენ ყოველ-ვერ ვანწნებს,
„შტარფს“, ინფსტრუქციას და სხვ.
რომ ასეც ასი კი არ ვადახადდებოდა
მოვანებ ხაზბს, არამედ ასეც ას-არ-

მოცდა ათი და ორისი. იმე ამ ვერა
ულწრებობას არ მოგვავარიათ, თვე-
ნი მტერი, ჩვენი მამამულებების საკმე-
რებნა. ჩვენი მამული და მინა-წყალი
კითობ ჩნიყვამ-მღებულებების ვერის
სიბრის ლეკვას შეერენება.

ქაისობრა გელოვანი.

სენა.

შობელს მღელედას ოსის სახლობი,
რომელიც მთლად გატკრინია კომ-
ლით, სხედან მოხეტელებული ოსები,
ორი მთიანე — უმწიფელი კაცები
არიან — სასიარო და საცოლოდ მძს. იხა-
დის მიტყმის ურავლებიან ერთმანეთს.
სასიარო და საცოლოდ ქვირენი
არიან.

== მასერჯიმო ერთმანეთთან მოვა-
როვით და ბოლომდე ცუბილი ცხოვ-
რება მოვანებოთ! — ამბობს ერთი
მოხეტელებული მთიანი, რომელსაც ხელ-
ში ყანჭი არავა უტყობს. ამისათ-
ნევე ლოცვას იმეორებენ სხენიც.

== მუხ, ცხელი ვეცხიანობი, ცუნება
მეგრეობისაგან საცოლოს მძს, — რამ-
დენს ვაწრთმე ირად?

== მე არ ვაწერებ მასერჯიმოს,
უფასულებს საცოლოს მძს, — თქვენ
უფრო სიყვად ივით ოსაწრა გონს-
ნი (!) ირადს მიტყმის დროს...

== შინდ რაევენს ითხოვე?

== მეც თუბნის ფულად და ოგ-გა-
შვიდ პროსს!

== მე ძალიან ბევრი სიტყვი, — ვებ-
ნება მღელედას საცოლოს მძს, — მელო-
ნას ჩვენ ქალწული ქალის ირადს-
დელი ხოლმე.

== მე ნათქვამს არას დაეუკლებ!

== შეგილიან თუ არა, — ვებნება
მღელედას საცოლოს მძს, — რომ ამდენი გარდა-
ხალო?

== მერა, სახლის მღლობარობა ნე-
ბას არ მამდენ!

ამის შემდეგ მოხეტელებული ვა-
მოველენ ვარედ და ეგახებინან ერთ-
მანეთს; გარდასწყვიტეს: ორი თუ
მინი ფულად მიტყუდა და ოც-და-ბუ-
თი მძსახა. შევერენ ისევ სახლობი,
აწუწეს თვისი გარდასწყვიტულბა სა-
ცოლოს მძს, რომელიც ამხეც
დასთანხმდა. შეიჭრება საწინელი ვა-
წილი.

== მამ დაბოლოვებით ვეცხიანობი,
ჩაზე სთანხმდებით?

== მე აკი მოგახსენებ, რომ რაც
მოთქვამს, იმას არავინ დაუკლებს!
იმე ირადის მიტყმას არა გსურ-
დათ, ავერ მართლი უფრო ახ-
ლო არ არის! მამეტელებული საცო-
ლოს მძს ვაგემზავრება წინასაყენ, მო-
ხეტელებულიც აქეთ-იქით დაივანტე-
ბიან...

დახსკველი.

